

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokojeence

Uradništvo in ljudstvo

Prepričani smo, da bo vse naše bralce brez izjeme močno zanimal naslednji članek g. Milorada Dj. Spasića, sodnika okrožnega sodišča v Beogradu, ki ga je že lani objavil v dnevniku »Politika«. Članek zaradi njegove splošne važnosti in ker je še vedno enako aktualen, objavljamo v prevodu. —

»V naši sredi je pogostoma mnogo nejasnih in napačnih pojmov in nazorov o uradništvu (pod tem izrazom razume pisec, kakor večina ljudi v vsakdanjem govoru sploh, vse državne uslužbenice brez izjeme; op. prev.) in njegovi vlogi v državnem in ljudskem življenju. To pa ne samo v vrstah ne-uradnikov, temveč mnogokrat tudi v vrstah uradnikov samih. To se more do neke mere pojasniti, toda ne tudi opravičiti s stoletja trajajočim zgodovinskim dejstvom, da sta nas skoro prav doslej vzgajali dve absolutistični, teokratsko-aristokratski državi: bivša Avstro-Ogrska in predvojna sultanova Turčija. Skozi stoletja so v naših dušah in v dušah naših prednikov legale druga na drugo plasti nazorov, zlasti tudi nazorov o uradništvu in njegovem razmerju do države in ljudstva. Toda naziranja o uradništvu in njegovem razmerju do države in ljudstva v teh dveh državah so bila pri ljudstvu in pri vladajočih taka, da so nemogoča in nevzdržna v demokratični ljudski državi.

Uradništvo predstavlja močno krmilo državnega življenja. »Hrbenica države« je. Države si praktično ne moremo niti predstavljati brez uradništva. Državi vzeti uradništvo pomeni isto kakor da ji vzameš praktično tudi življenje. Uradništvo je fizično vtelesenje državne oblasti v dveh njenih najneposrednejših izražanjih: v upravnem in v sodnem. Ti dve oblasti, upravna v širšem smislu in sodna, najbolj neposredno delujeta na življenje države in državljeni ju občutijo najbolj neposredno in najmočneje, kadar pridejo v stik z državo kot nosilcem oblasti. Suverena volja države kot regulator družbenih odnošajev bi bila brez uradništva samo abstraktnost, ne pa stvarnost. Sploh se ne bi niti občutila, praktično bi je ne bilo. Šele zaradi funkcije uradnikov dobiva konkretno obliko, uspešnost in življenjsko silo. Uradništvo je skratka izvrševalec državne volje, izražene v njenih zakonih.

Vloga uradništva ni bila vselej enaka, pa tudi njegovi odnošaji nasproti ljudstvu niso bili enaki. V teokratskih absolutističnih in aristokratskih državah je služilo uradništvo kot sredstvo za vladanje vladajočega elementa nad ljudstvom. Država in vladajoči element sta bila eno. Razen interesov vladajočega elementa ni bilo nobenih drugih državnih interesov. In kolikor se je pojavljala skrb za ljudstvo, se je samo toliko, kolikor je bilo to v interesu vladajočega elementa. Ljudstvo je bilo torej predmet vladanja, ne pa nosilec istega.

V državah s takim družbenim in političnim redom se je ustvarila tudi posebna vrsta uradnikov, s posebnimi nazori. Niso služili ljudski skupnosti, temveč določenemu poedincu ali skupini. Kraj in službena kariera niso bili odvisni od objektivnih pogojev, postavljenih za vse in za vsakogar enako, temveč od uspehov pri varovanju interesov vladajočega elementa in od razpoloženja vladajočih. V takem položaju je bil uradnik suženj in trinog: suženj nasproti tistim, ki so imeli večjo oblast od njega, trinog pa nasproti tistim, ki so bili po oblasti pod njim. V ljudstvu je videl tisto, kar so videli v njem: objekt vladanja. Oblast pa po tedanjih nazorih ni izvirala od ljudstva, temveč od Boga, z božjo pomočjo. Države niso izdajale zakonov po ukazih ljudske volje, temveč po milosti

božji so jih samozvani božji namestniki na zemlji izdajali, in zakoni so bili izraz volje vladajočih. Zakone so izdajali ne samo brez vpliva ljudske volje, temveč so jih izdajali tudi proti volji. S temi zakoni niso bili zavarovani in urejeni interesi ljudskega kolektiva, temveč samo interesi vladajočega elementa. V temelju so bili vselej proti ljudstvu. V takem položaju ni mogel biti uradnik ljudski človek, temveč se je v njem ustvaril nazor protiljudskega človeka. Preziral je ljudstvo, ljudstvo ga je pa sovražilo kot utelečenje despotstva in izrabljanja.

V kulturnih narodih in državah je razmerje ljudstva do države popolnoma drugačno, prav tako pa tudi razmerje uradnikov nasproti ljudstvu. Državo smatrajo kot splošno ljudsko dobro, kot kolektivno dobro. Kolektivni interesi so državni interesi. V taki državi ni uradnik nikomur sluga, temveč državljan, ki opravlja neko družbeno nalogo. Izhaja iz ljudstva, dela za ljudsko celoto in živi z ljudsko celoto. Edina pobuda in edini cilj njegovemu delu so interesi države kot splošne ljudske dobrine.

Delo uradnika v ljudski državi je, če se dobro in pravilno razume, mnogo plemenitejše in socialnejše od uradnikovega dela v absolutistični ali stanovski državi, toda tudi mnogo težje. Mnogo več se zahteva od njega kakor od uradnika v absolutistični ali stanovski državi, kjer dela samo za eno določeno osebo ali določeno manjšo družbeno skupino. V kulturni ljudski državi pa uradnik dela za ogromen kolektiv v okviru določenega posla.

Uradnik v kulturni ljudski državi ni protiljudska okorenela birokratska lutka v dolgi črni suknji, ki deli »božjo milost« ali gospodarjevo voljo, temveč delavec na družbenem in ljudskem poslu pri zasledovanju ciljev države kot splošne ljudske dobrine. Nima niti gospodarja niti sluga, temveč svobodne državljan, in to tako pred seboj in nad seboj, s pravicami in dolžnostmi, določenimi z zakonom. Edino merilo za njegovo razmerje do državljanov, poedincev ali skupin in ljudskem kolektivu je zakonitost nasproti vsem in slehernemu in izvrševanje kolektivne suverene volje, ki je izražena z državnimi zakoni nasproti vsem in slehernemu v državi.

Tak položaj uradnika v kulturni ljudski državi zahteva tudi druge ljudi. Drugačnega naziranja in drugačne miselnosti. Tod naj navedemo samo nekatere opaznejše značilnosti uradnika v kulturni ljudski državi.

V njih uradništvo ni kasta niti po izvoru niti po položaju, temveč skupina funkcionarjev v državni organizaciji, izbranih iz vrst svobodnih državljanov. Pri njih mora biti edino merilo usposobljenost, skupnost osebnih lastnosti državljan, potrebnih za prevzem določene funkcije v državni organizaciji, vse pod istimi pogoji za vse državljanke države, že vnaprej z zakonom določeno.

V ljudski državi deluje uradnik v svoji javni službi po ukazih in v okviru suverene kolektivne volje, kakor jo izražajo državni zakoni. Zanj ni nobene druge, razen te kolektivne volje, izražene in urejene z državnimi zakoni, niti ni drugega ukaza razen zakonskega. Zakon je nad vsem in tudi nad njim.

Funkcija, ki jo opravlja, ni bila ustanovljena zaradi uradnika, temveč je le-ta samo začasni določeni fizični predstavnik te javne službe, fizični motor tega posla. Ta funkcija je splošna blaginja in je bila ustanovljena, da se dosežejo državni cilji, ki so v ljudski državi enaki kolektivnim ljudskim ciljem. Vsaka javna služba služi ljudski celoti, njenim ciljem in interesom.

Uradnik v ljudski državi ni birokratska lutka, temveč v svoji javni službi socialni delavec, in to delavec za splošno blaginjo in cilje. Ne dela kot sluga, temveč kot svobodni državljan in ud družbine skupnosti, pod pogoji in v okviru, ki mu ga dajejo državni zakoni. Koliko osebnega bo vložil v to javno službo, to ni odvisno samo od zakonskih predpisov, temveč tudi od tega, koliko je v njem sposobnosti, npravne, državljanske in socialne zavesti. To so tudi pogoji, od katerih je odvisen tudi večji ali manjši uspeh javne službe, katero opravlja.

Iz ljudstva izhajajo uradniki ljudske države, z ljudstvom in za ljudstvo delajo. Zrasli so iz ljudstva in so zrasli z ljudskim kolektivom. Morajo se vtisniti v ljudsko življenje. Duša ljud-

stva, njegovi ideali in stremjenja, njegovo življenje, vrline in napake, njegova nesreča in njegova blaginja ne smejo ostati nepoznani uradniku ljudske države. Vse to je del njega kot uda ljudske skupnosti.

Naj končamo z mislimi velikega misleca in državnika Tomaža Masaryka: »Birokracija je danes v veliki meri hrbenica države. Cesarska birokracija je bila aristokratska, bila je sredstvo vladanja; demokratska birokracija bo samo upravna, delala bo za ljudstvo. V Avstriji se je tudi zadnji nameščenec drž. železnice obnašal nasproti občinstvu kot gospod, kakor da z izvrševanjem svoje dolžnosti deli nekako miloščino; v demokraciji je tudi najvišji uradnik samo svobodni državljan in delavec iz ljudstva za ljudstvo.«

Položaj državnih uslužbencev na Češkoslovaškem

Usodne politične spremembe, ki so lansko jesen privedle do okrnitve Češkoslovaške republike, ki je izgubila skoro četrtino prebivalcev in ozemlja, so izzvale temeljne spremembe v vsem državnem življenju češkoslovaške države. Državni dohodki so se zaradi izgube najbolj bogatih in najdoslednejše industrializiranih pokrajin tako skrčili, da je bilo treba kar najprej prilagoditi znižanju dohodkov tudi državne izdatke. Druga izredno dalekosežna posledica teh političnih dogodkov je okolnost, da je iz izgubljenih pokrajin prbežalo na tisoče in desetisoče češkoslovaških državnih uslužbencev slovanske narodnosti v okrnjeno republiko. Tem desetisočem je bilo nujno treba preskrbeti novo zaposlitev oz. zagotoviti jim obstanek.

Prva naloga češkoslovaške vlade je bila popolna reorganizacija vse javne službe in celotne državne uprave. Pri tem se je postavilo kot vodilno načelo skrajno varčevanje, v skladu z izpremenjenimi razmerami. Odbor za nadzorstvo in varčevanje v češkoslovaškem parlamentu je sprejel dolgo vrsto predlogov za izvedbo poglavitnih ukrepov v cilju kar najdoslednejšega varčevanja. Pri teh spremembah javne uprave in reorganizaciji državne službe sploh je — kakor se nam dandanes zdi že skoraj »samo po sebi umevno« — poglavitno breme padlo »seveda« na državne uslužbence.

Pri izvajanju načrta o varčevanju so služile češkoslovaški vladi predvsem dve smernici. To sta: 1. namestitve uslužbencev, ki so prbežali iz zasedenih krajev in so ostali brez službe, in 2. odprava dvojnega zaslužkarstva, z drugimi besedami izločitev oz. skrajna omejitev žensk v državni službi.

Kakor so bile pred usodnimi dogodki konec minulega leta v splošnem razmere za javno uslužbenstvo v Če-

škoslovaški republiki v glavnem tako zelo ugodne, da bi jim mi po pravici lahko zavidali njihov gmotni položaj in ostale službene pogoje, se je stanje zdaj temeljito spremenilo. Da se dosežejo poglavitni cilji reorganizacije javnega uslužbenstva in službe, je bilo treba najprej skrčiti število aktivnega uslužbenstva, hkrati pa omejiti premočan dotok novih, mladih delovnih sil. Zato so bile izdane dalekosežne določbe o odpustu oz. upokojitvi mnogoštevilnih moških uslužbencev, zlasti starejših, in pa omoženih uslužbenk.

Po novih določbah se bodo upokojili predvsem starejši in manj sposobni uslužbeni. Uradoma bodo upokojeni vsi tisti, ki so že dosegli 60. leto starosti, ženske celo že s 55. letom, če so stalno nesposobni ali če zaradi manj ugodne ocene ne morejo več napredovati. Če pa ima kak uslužbenec ozi-raje se na odslužena leta že pravico do popolne pokojnine, more biti upokojen že s 55. letom starosti, ženske pa s 53. letom.

Pravico do upokojitve ima vsak češkoslovaški drž. uslužbenec, ki je telesno nesposoben za službo, razen tega pa vsi, ki so dovršili 55. leto starosti, ženske pa že s 54. letom. — Do konca leta 1940. se izjemoma morejo pustiti v službi uslužbeni do dovršenega 62. leta starosti.

Posebne določbe so za sodnike. Do konca leta 1940. se upokoje z dovršenim 65. letom starosti, od takrat naprej pa že s 60. leti, medtem ko je bila doslej skrajna starostna meja zanje 66 let. Izjema je za najvišje sodnike, ki se bodo upokojili z dovršenim 63. letom, do konca prihodnjega leta pa po dovršenem 65. letu. — Tudi univerzitetni profesorji se upokoje z enakimi službenimi leti. Doslej so mogli predavati do dovršenega 70. leta starosti. (Konec prihodnjic.)

Za ohranitev dobrodelnih ustanov

V zadnji številki smo objavili spomenico, katero so sprejeli zastopniki zbranih človekoljubnih ustanov, društev in zadrug na zborovanjih v Ljubljani, Mariboru in Celju. Kakor smo že tam objavili, so se zastopniki teh društev iz Slovenije odločili, da hkrati z zastopniki enakih ustanov v državi odidejo v Beograd intervirat za ohranitev naših dobrodelnih ustanov.

V dneh 12. do 14. februarja so se v Beogradu res zbrali zastopniki približno 1000 takih ustanov iz vse države. Na sestankih so obravnavali, kakšno stališče naj zavzamejo nasproti določbam znanega »pravilnika« in kaj naj store v pomiritev in zavarovanje interesov svojega članstva. Pravilnik o ustanovah človekoljubnega značaja, ki

se bavijo z zavarovanjem bolniških in posmrtnih stroškov, zadeva približno 2.500.000 oseb, včlanjenih v bolniških, pogrebnih, pokojninskih in podobnih dobrodelnih društvih, zadrugah in skladih. So to v veliki meri ustanove državnih uslužbencev in upokojeencev, dalje delavcev raznih vrst, javnih in zasebnih nameščenicev in drugih.

Zastopniki so sprejeli tudi resolucijo in sestavili spomenico za trgovinskega ministra. V resoluciji so ugotovili vse negativne strani navedenega pravilnika in vse škodljive posledice istega za naše človekoljubne organizacije. Poudarili so, da bi večina teh ustanov morala prenehati z delom, kar bi bilo v nepopravljivo škodo članstva, to je najširših slojev ljudstva. Zato

zahtevajo, naj se delo človekoljubnih in dobroteljskih ustanov v nobenem oziru ne omejuje in otežuje, temveč je nasprotno dolžnost države, da nesebično delo takih organizacij kar se da tudi podpre. Preden se pa pravilnik prične izvajati, naj se skliče anketa, na katero naj se povabijo tudi zastopniki človekoljubnih in dobroteljskih organizacij. Na anketi naj se pravilnik popolnoma spremeni in izboljša v taki obliki, da bodo koristili teh socialnih institucij popolnoma zavarovane in njihovo delovanje, ki dejansko samo razbremenjuje državo, še naprej omogočeno v veliko korist vsega ljudstva. Predvsem naj se pa rok za izvedbo pravilnika od sedanjih treh mesecev podaljša na leto dni.

V odposlanstvu je bilo 37 zastopnikov človekoljubnih ustanov, ki so zastopali preko tisoč organizacij iz vseh krajev države. Odposlanstvo je obiskalo najprej trgovskega ministra, nato še stavbnega ministra g. dr. Kreka, ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje ter ministra brez portfelja g. Snoja. Povsod so ugotovili popolno umevanje svojih težav in veliko naklonjenost. Na odločujočem mestu so jim zagotovili, da navedeni pravilnik ni imel namena onemogočiti tem človekoljubnim ustanovam nadaljnje uradovanje. Trgovski minister je pa razen tega ugodil izraženi želji in podaljšal rok za prijave in preureditev takih organizacij na leto dni. Tudi je

pristal na predlog, da se skliče anketa, ki naj vprašanje nadzorstva nad človekoljubnimi ustanovami tako uredi sporazumno s temi organizacijami samimi, da bo nadaljnji obstanek in delovanje le-tem še naprej omogočen.

Odposlanstvo društev drž. uslužbenstva iz Slovenije je vodil g. dr. Luka Kravina, višji državni tožilec v Ljubljani, kot zastopnik Društva sodnikov. Iz dravske banovine so bili še sledeči zastopniki gg.: Ivan Kocijančič za Učiteljsko samopomoč, Metod Kumlj za Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, Viktor Treven in Stanko Pristovšek za »Dobroto«, Blaž Korošec za »Pogrebno in podporno društvo železničarjev v Ljubljani«, Ivan Ternovšek in Ivan Vurzinger za Društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru, Rudolf Štajnbihler in Evstahij Jošt za Vzajemnost železniških uslužbencev v Mariboru in za Železničarsko podporno društvo v Ljubljani, Viktor Markič za Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani.

Razen teh so bile v odposlanstvu zastopane tudi organizacije carinskih in monopolskih uslužbencev, zvaničnikov finančne kontrole, strojevodij, služiteljev, profesorjev, p. t. t. zvaničnikov in služiteljev, raznih organizacij grafičnih nameščencev, trgovskih uslužbencev, cestnih železničarjev iz Ljubljane ter zdravniškega pokojninskega sklada.

Železničarji kličejo na pomoč!

II. Zaposlitev.

Današnji stalež od ca. 5100 po zakonu nastavljenih aktivnih železniških uslužbencev ne zadošča za opravljanje vseh poslov železniške službe. Zelo se občuti pomanjkanje osebja v prometni in kurilniški službi. Ker je takó, mora današnje osebje delati preko mere in celo tudi preko svojih duševnih in telesnih sposobnosti. Vozno, prometno in strojno eksekutivno osebje že dolgo časa ne pozna več osemurnika, leta in leta ne dobiva dopustov in tudi vmesni počitki niso zadostni. Temu osebju je poverjena skoraj vsa skrb za varnost in točnost prometa, kar se sicer še vzdržuje, vprašanje je pa, koliko časa še. Kljub dejstvu, da je promet na naših progah zelo narasel v zadnjih letih in da je v tej dobi odpadlo visoko število izvežbanega osebja zaradi upokojitev in smrti, se stalež ni bistveno spremenil. Zelo pereče je danes vprašanje izvežbanega železniškega naraščanja, ki daje lokalnim odgovornim činiteljem veliko brigo in ki se bo še potenciralo, čim dalj se odlašaja njega rešitev.

Vprašanje razbremenitve osebja v službi je danes prav tako važno kakor vprašanje izboljšanja plač. Pri tem ne igrajo več prve vloge socialni in moralni interesi osebja, temveč interesi

uprave same. Železničarjem so zaupna dragocena življenja potnikov in pa milijardne vrednosti blaga in investicij. Če hoče osebje v redu in točno izvrševati zaupane posle, mora biti v službi z duhom prisotno, kar se da doseči le, če se gospodarsko zavaruje in se mu da prilike za duševni in telesni odpočitek.

B. Stanje dnevničarjev.

Služba dnevničarjev ima značaj prehodne pripravne službe za nižjo kategorijo uslužbencev. V glavnem se dnevničarji rekrutirajo iz vrst železniških delavcev, kjer so posamezniki prebivali do 10 in tudi več let v železniški službi. Po zdaj veljavnih predpisih se tako dnevničarska, kakor tudi delavska železniška služba ne vračuna za dosego pokojnine po zakonu, kar znači, da to osebje nima 25- ali 30-letne službene dobe, temveč do 35 in 40 let. Očividna je tukaj namera poslodavca za kar največje izkoriščanje delovne sile.

Dnevničarji so po večini zaposleni na sistemiziranih mestih kot vršilci dolžnosti reguliranega osebja. V pogledu službene obremenitve in odgovornosti je to osebje povsem izenačeno z nastavljenimi, medtem ko se glede višine prejemkov lahko primerja z železniškimi delavci. Dnevničarji preje-

majo stalno mesečno nagrado (brez vsakih rodbinskih doklad) v kosmatem znesku od 700 do 1100 din, kar zavisi od kategorije in draginjskega razreda. Večina njih je poročena in ima otroke.

C. Gmotno stanje železniških upokojencev, vdov in sirot.

To osebje se deli na nove in stare upokojence.

Novoupokojenci spet na upokojence po zakonu o državnem prometnem osebju iz leta 1923. in upokojence po zakonu iz leta 1931. Takih je skupaj približno 2500.

Staroupokojenci se dele na kronске, oz. dinarske upokojence, na provizioniste, miloščinarje in rentnike. Teh je skupaj okrog 3200.

Kakor so različni nazivi teh upokojencev, tako je tudi različna višina njihove pokojnine. V najslabšem položaju so vsekakor staroupokojenci. Njim je bila pokojnina odmerjena še po stari valuti in starih pravilnikih ter tedanjim življenjskim razmeram primerno. Čeprav so današnje draginjske prilike povsem drugačne od prejšnjih, se ni njihov položaj bistveno izboljšal. Še danes so v veljavi draginjske doklade, določene že pred 15 in več leti. V tej dobi so le kronski upokojenci dobili malenkosten priboljšek s prevedbo njihove osnovne — kronske pokojnine na dinarsko (1 krona = 1 din). Rentnikom (preko 300 po številu) se je priznala taka prevedba z veljavnostjo šele od 1. aprila 1938, toda do danes še niso prevedeni.

Nove upokojence so upoštevali pri vsaki redukciji prejemkov, izvršenih v zadnjih letih, pri povišanju doklad leta 1937. jih pa niso.

Kako žive železniški upokojenci, predvsem stari, je bilo že večkrat in izčrpno poročano v javnem časopisju.

D. Stanje železniškega delavstva.

I. Zaslužki.

V skrajno mizernem in že nemo-gočem gospodarskem stanju se nahaja železniško delavstvo. Višina današnjih osnovnih dnevnic znaša:

za profesioniste 26 do 58 din
za polkvalificirane delavce 23 do 39 din
za fizične delavce 20 do 33 din

Število delavcev s celomesečnim zaslužkom (delo v turnusu 12/24 ali 24/24) je zelo nizko, tako da ima pretežna večina le največ 25-dnevni zaslužek na mesec. To da v najboljšem primeru:

profesionistu 1350 din mes.
polkvalificiranemu delavcu 970 din mes.
fizičnemu delavcu 825 din mes.

kosmatega zaslužka. Pri tem pa je treba vsekakor upoštevati, da doseže železniški delavec maksimalno osnovno dnevnicno šele po 36-letni službeni dobi, da ima večina delavcev najnižjo in srednjo stopnjo dnevnic, in da znašajo redni odbitki od kosmatega zaslužka okroglo 10 %.

Po sedaj veljavnem delavskem pravilniku je na podlagi določb čl. 40. sicer možno priznati delavcem povečane dnevnic, kar naj bi se ravnalo po draginji in posameznih krajih, sistemu dela, sposobnosti delavca, specialnosti dela in vrsti obrta. Mogoče je povečati osnovno dnevnicu profesionistu do 50 %, polkvalificiranemu delavcu do 40 % in fizičnemu delavcu do 30 %.

Ugotavljamo pa, da tudi izplačevanje povečane dnevnic v polnem iznosu in vsem delavcem ne bi odpravilo bede, bilo bi jim pa trenutno in vsaj nekoliko pomagano.

Kolikor so danes delavcem priznane povečane dnevnic, so priznane v zelo majhnem obsegu in pavšalno (ne-loženo po pogojih, ki jih predvideva čl. 40.).

V našem območju znaša povprečen odstotek povečane dnevnic:

a) v strojni službi:
za profesioniste (ca. 570 oseb) 12 %
„ polkvalificirane („ 40 „) 21 %
„ fizične delavce („ 550 „) 17 %

b) v prometni službi:
za profesioniste (ca. 5 oseb) 5 %
„ fizične delavce („ 300 „) 8 %

c) v delavnici Maribor:
za profesioniste (ca. 1250 oseb) 6,6 %
„ polkval. („ 240 „) 10,7 %
„ fizične del. („ 290 „) 8,5 %

V gradbeni stroji je znašal ta odstotek leta 1936.:

za profesioniste
(današnji stalež znaša ca. 370) 6 %
za fizične delavce:

(današ. stalež znaša ca. 2000) 6,5 %

(Danes je odstotek v gradbeni službi mnogo nižji, ker je v tem času vsak delavec napredoval v osnovni dnevnic, in za znesek napredovanja se je zmanjšala povečana dnevnic.)

Iz teh podatkov je videti, da je povprečen odstotek za posamezne kategorije v raznih strokah železniške službe različen, kar zelo kvarno vpliva na moralno stanje osebja. Delavstvo se čuti deljeno v manjvredne in večvredne, čeprav služijo vsi istemu gospodarju.

Naglasiti je tudi, da velja precej enoten ključ za vse državno območje, radi česar se delavstvo v naših krajih po pravici čuti prikrajšano nasproti tovarišem iz ostalih pokrajin države:

1. Ker je pri nas draginja najobčutnejša in

2. ker živi naš delavec v krajih z mnogo bolj razvito gospodarsko razgibanostjo ter močnejšim društvenim in družabnim življenjem.

(Dalje prih.)

**Obleke kemično čisti, barva, pšišra
in laka tovarna J. O. S. REICH.**

C Arnould:

V kopališču

V tretjem razredu nedeljskega vlaka, ki vozi iz Londona v Brighton, je sedel Johnny. Zraven njega, da, tesno privita k njemu (saj je bil vlak strašansko prenapolnjen), je sedela Nancy, sedemnajstletna brhka plavalaska, uslužbenka v skladišču nekakšne tvrdke v Cityju, ki je trgovala z različnimi kožami in kožuhi. Nosček, ki je njenemu obrazu dajal dražestno predržen izraz in se vihral, da se je zdelo, kakor da mu neprestano nekaj v okolici ni všeč, je bil gotovo navzgor zavihan samó zaradi zoprnega smrada, ki ga izpuhtevajo kože in kožuhi. Johnny, tudi komaj osemnajst let star, je delal za pičlo plačo v neki odvetniški pisarni in je bil seveda razumljivo ponosen na svojo najnovejšo ljubezen.

Znanje je trajalo kajpada komaj dva tedna, vendar je bil navzlic temu nesmrtno zaljubljen. Prejšnji večer sta spet sedela v Hydeparku, v travi, na bregu tolmuna, kot je to navada. Čisto po predpisih tesno objeta. Redno vsako minuto ji je dal poljub, vmes pa, da bi minuta ne trajala predolgo, ga je vrnila. Mesec, nepogrešljivi opazovalec takih zadev, je plaval po nebu. In nato je Johnny, ki ga je preobljile sreče naredilo lahkomišelnega, predlagal, da bi se prihodnji dan, v nedeljo, odpeljala v Brighton na morje.

Tako sta sedela hudo na tesnem, toda srečna — mogoče pa tudi zato srečna, ker sta bila na tesnem. Videti ji je bilo, da je zelo zadovoljna. Zavihani smrček se ji je

sicer kar od navade še bolj vihral, toda oči so ji naravnost žarele od veselja.

Toda Johnnyja kar ni zapustil neprijeten občutek, kadar se je spomnil na bližnje ure. Brighton! Brighton je seveda lep, o tem ni da bi se prepiral. Sijajen je s svojim peščenim obrežjem, kjer stoji kopalne utice na kolesih, z restavracijami in mnogimi zabavišči vsakršne vrste, čudovit je, ampak — drag. Nesramno drag! Na skrivnem je s palcem in kazalcem segel v telovnikov žep, da se prepriča, če je srebrnik za deset šilingov, vse njegovo premoženje, še tam. Še je bil, hvala bogu! Skušal si je v duhu sestaviti proračun, kaj bi se pač s temi desetimi šilingi spričo izdatkov, ki se jim ni mogoče izogniti, dalo ukreniti. Šilingi imajo, zlasti v Brightonu, navado, da na neznansko nagel način kopne, da je kar nezasišano. To stvar je že od prej poznal. Hvala bogu, povratni vozovnici je imel, vsaj to je bila tolažba! Ah, kaj neki, z vzdihom je za enkrat pokazal hrbet skrbem in se obrnil k izvoljenki.

Končno sta prišla v Brighton. Obala je bila polna ljudi in šuma. Sonce je sijalo, barve so žarele, morje je pljuskalo. Sijajno! Z zavistjo je Johnny ogledoval košare, iz katerih so tu in tam izkladali malico. S seboj prinesli malico, seveda, to bi bila pametna misel in bi bila stroške močno znižala. Vendar malicati je treba. Kot kavalir vendar ne more pustiti dame, da bo stradala. Na noben način to ne gre. Ko se je prikazal najbližji gostilniški vrt in sta komaj sedla, se je že pojavil natakarkar z jedilnim listom. Če imaš malo denarja se ti jedilni list zdi vselej nekako sumljiv. Kdo ne pozna tega občutka!

Nancy ga najbrž ni poznala, ker ni dolgo premišljala, temveč kar naročila. Johnny je mrmral nekaj med zobmi, da ravno zdaj ni nič lačen, da ravno zdaj ni ma teka, končno pa le nekaj naročil, pri tem pa poklanjal več pozornosti številkam, ki so stale na desni strani lista, kot pa ime-nom jedi na levi. Saj bo že takó ta južna hudo načela njegov edini zaklad. Nancy je jedla in klepetala, medtem ko je Johnny bežal po krožniku z zaskrbljenim obrazom družinskega očeta, ki mora skrbeti za deset lačnih kljunov.

Slabe volje se je ozrl po sesednjih mizah; samo zdaj pa zdaj je raztreseno odgovarjal na veselo, brezskrbno klepetanje oboževanke. Nenadoma je obstal s pogledom na nekome. Kaj ne sedi tam...? Ha, to bi bila pomoč v sili! Saj tam sedi vendar Tom Brewster, tudi z neko damo. Tako prav rad sicer tega fanta ni imel nikoli, pa kaj zato? Kar k njemu stopi, mu vošči dober dan in — ga navrta. Seveda nič ni enostavnejšega kot to! In da se že vnaprej zavaruje, da mu ne odreče, je sklenil, da ga poprosi vpriče njegove spremeljvalke, s katero zdaj tam tako košato sedi. Potem Brewster, to se razume, ne bo mogel odkloniti prošnje, ne da bi se pred svojim dekletom osmešil. Imenitna misel! Torej v nekaj minutah...

Poln novega poguma se je posvetil spet prijateljici. Mar ne sije sonce kar naenkrat spet znatno svetleje, kaj ni svet res lep? Takó je! Johnny je pomignil natakarkarju: »Plačam!« — »Tri šilinge, sedem nazaj. Hvala lepa, gospod.«

Johnny je ravno hotel vzeti tistih sedem šilingov z mize, ko ga je tovariška roka s tako silo potrepjala po hrbtu, da

bi bil za las skoro z nosom posnel ostanke, ki so stali na krožniku pred njim.

»Hallo, old boy!« mu je Tom Brewster zatulil v uho. »Tudi v Brightonu? Saj to je čudovito imenitno.« Z vso silo mu je tresel roko. »Me ne bi predstavil svoji dami?«

Johnny je to željo izpolnil s tolikšno vpludnostjo in olikanostjo, kolikor je je bil le zmožen. Toda preden se je mogel vsaj nekoliko znajti v spremenjenem položaju, ga je že zasil plaz, ki se je utrgal iz Tomovih ust: »Človek božji, to pa že pravim, da je sreča, ravno tebe najti tod! Saj res ni nič lepšega, kakor je dober prijatelj. Mar ne gospodična? Sedim tamle s svojo damo za mizo in ne vem ne kod ne kam, ko nenadoma opazim Johnnyjev ljubeznivi obraz tukaj. Ha, sem mislil, če ti sploh kdo pomore, ta ti bo. Torej Johnny,« je brez nadaljnjih ovinkov izbleknil, »bodi tako dober in posodi mi pet šilingov! Pri tvojih dohodkih ti to ne bo težko. In do- stojen fant si bil zmerom. — To pravijo vsi, ki te poznajo.«

Kaj naj bi bil Johnny storil? Vprašam bralce: kaj pa je mogel Johnny storiti? Potem ko mu je oni, ta zahrbtnec v navzočnosti oboževanega dekleta pripisal knežje dohodke in ga razen tega pohvalil, da je pošten fant? S hlinjeno velikopotez- nostjo, ki bi se tudi kakemu vojvodi na dobrodelnem bazarju ne bila bolje posre- čila, mu je dal petak.

»Lepa hvala, old boy! Na svidenje, misl.« In že je izginil. Izginil je pa z njim tudi večji del Johnnyjevega premoženja. Kaj pa zdaj? Preostali novce za dva šilinga je vtaknil v žep od telovnika in vstal.

Uživanje dveh pokojnin

Večini upokojencev bo gotovo znano, da je bil z določbami raznih finančnih zakonov (za leto 1933./34., 1934./35. in 1937./38.) sedanji uradniški zakon tako spremenjen, da je prejemanje dveh pokojnin hkrati, namreč državne in samoupravne, nedopustno. Najprej je bilo prepovedano sočasno uživanje dveh osebnih pokojnin, nato je bila raztegnjena ta prepoved še na rodbinsko pokojnino. S fin. zakonom za leto 1937./38. pa je bilo izrečeno, da vse te določbe veljajo tudi za minuli čas, torej tudi za tiste upokojence(-ke), ki so si pridobili pravico do dveh pokojnin že pred 1. aprilom 1933., oz. ki so pred tem dnevom stopili v samoupravno službo s pravico do pokojnine.

Te določbe so naletele na močan odpor med prizadetimi. Neki prijatelj lista nam je torej poslal v objavo sledeči predlog določila, ki naj bi se v ti stvari vstavilo v novi fin. zakon:

Predlog

za spremembo določb § 94., točka 3., finančnega zakona za leto 1937./38.

Točka 3., § 94. finančnega zakona za leto 1937./38. naj bi se glasila:

»Določbe § 132., točka 5., § 152., točka 5., in § 156., odstavki drugi zakona o uradnih dneh z dne 31. marca 1931., kakor tudi določbe §§ 138., točka 5., 158., točka 5., in 162., odstavki 2., zakona o državnem prometnem osebju z dne 22. junija 1931., se morejo uporabljati začevši z dnem 1. aprila 1937. samo na tiste državne upokojence, ki so stopili v samoupravno službo ali so pridobili od samouprave pokojnino, potem, ko je stopila v veljavo točka 6. § 80. finančnega zakona za l. 1933./34.«

Utemeljitev:

Določba § 94., točka 3., finančnega zakona za leto 1937./38. je v protislovju s § 5. občega državlanskega zakonika, ker § 94., točka 3., kratki pridobljene pravice državnih upokojencev. Ta člen posega v pravice, katere si je upokojenec pridobil, preden je stopil finančni zakon za leto 1933./34. v veljavo.

Po § 5. občega državlanskega zakonika pa morajo pridobljene pravice ostati nedotakljive.«

Vestnik

Pozor na položnice! Vsem p. n. tovarišem, katerim smo poslali dosedanje številke lista na ogled, pa jih niso vrnil, prilagamo danes čekovno položnico z nujno prošnjo, da naročnino za list čimprej nakažejo. Naše glasilo je odvisno od rednega plačevanja naročnine in zato upravičeno pričakujemo, da se bodo vsi cenj. naročniki tega zavedali in svoje obveznosti ob pravem času poravnali.

Pohvalna odredba predsednika vlade. Pod tem naslovom je objavilo ljubljansko »Jutro« vest, da je sarajevska »Jugoslovenska pošta« poročala, da je novi ministrski predsednik g. Cvetković naročil vsem ministrstvom, naj v 8 dneh popravijo morebitne krivice, ki so bile storjene drž. namščencem, ker so volili dr. Mačka. Postavijo naj se nazaj na mesta, na katerih so bili pred volitvami v državni, banovinski ali samoupravni službi. »Vsi listi pozdravljajo to odredbo predsednika vlade kot prvi korak k pomirjenju in rešitvi naših notranjih vprašanj,« zaključuje list.

Profesorji pri prosvetnem ministru. Zagrebški listi so poročali, da je zastopnikom ondote profsorske organizacije novi prosvetni minister g. Čirić, ko jih je sprejel v Beogradu, izjavil, da bo z bodočim finančnim zakonom na novo urejeno vprašanje višjih prejemkov ob napredovanju. V ta namen bo § 263. u. z., ki določa, da morajo uslužbenci ob napredovanju čakati 12 mesecev na višje prejemke, tako popravljen, da bo ta rok odslej znižan za 6 mesecev. — Ni dvoma, da ta določba ne bo veljala samo za profesorje, temveč splošno, seveda če bo dejansko tudi sprejeta v parlamentu. — Prosvetni minister je izjavil tudi, da bo uvedeno avtomatsko napredovanje profesorjev do III./2. skupine. Nastavljenih bo okrog 700 novih učnih moči na srednjih šolah, kmalu bo pa predložen parlamentu nov zakon o srednjih šolah.

Kreditna zadruga državnih uslužbencev, r. z. z. o. z., v Ptujtu bo imela svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 6. marca 1939., ob pol 20. uri (pol osmi uri zvečer). Občni zbor se bo vršil v spodnji dvorani »Narodnega doma« z običajnim dnevnim redom. Vabimo vse člane zadruge, kakor tudi državne uslužbenec-nečlane, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno. Natančnejši dnevni red je izobesen v poslovnem lokalu zadruge, Krekova ulica 1, kjer je članom na vpogled tudi bilanca odn. računski zaključek za poslovno leto 1938. od 16. februarja 1939. dalje.

Smrt uradniškega veterana. Dne 12. februarja je v Kostanjevici na Krki nenadoma zatisnil svoje trudne oči gotovo najstarejši slovenski drž. uslužbenec, upok. davčni izvrševalec Ivan Marolt. Še nedavno smo se ga spomnili in naslovili dobrim srcem prošnjo naj častitljivemu starčku olajšajo zadnje dneve življenja, čemur so se premogni plemeniti tovariši drage volje odzvali. Pokojnik je namreč že lansko jesen dopolnil 98. leto starosti. Od svojega 17. do 75. leta je skoro pol stoletja opravljal različne službe, nazadnje pa bil davčni izvrševalec pri tedanji davkariji v Kostanjevici, kjer je bil leta 1915. upokojen. Vse življenje je bil pokojnik vzoren uslužbenec in si je s svojo vestnostjo, marljivostjo in poštenostjo pridobil v vseh krogih prebivalstva splošno spoštovanje in ugled. Prav do zadnjih let je bil tudi primeroma trdnega zdravlja, šele pred kratkim mu je opešal vid in sluh. Pogreb pokojnega Marolta je pokazal, kako priljubljen in spoštovan je bil ta častitljivi starček. Zadnje dneve življenja mu je olepšalo in olajšalo spoznanje, da je med drž. uslužbenstvom še mnogo plemenitih in dobrih src, ki so se ga spomnili v njegovi visoki starosti. Ti dokazi

Nancy je vsa navdušena začivala: »Kako lepo je od tebe, da prijatelju brez oklevanja tako pomagaš. O Johnny, kako sijajen dečko si!«

Johnny je zastokal. Dva šilinga! In šele enajsta ura je!

»Kaj se ne greva kopat, fantek?« je vprašala Nancy. Nosek se ji je vihal kar naprej, čeprav je bil zrak prepojen z vonjem po morju. Kopati se! Zakaj se že prej ni spomnil na to? S kopanjem zamudita vendarle vsaj kaki dve uri. Torej kar naprej! Dve kopalni uteci na kolesih. Slačil se ni dolgo. S posebno previdnostjo je obesil na žebelj telovnik, v katerem je tical zadnji denar, in zdiral ven.

Hej, kako je bilo lepo! Johnny je pozabil celó na vso žalost in se po kraljevsko zabaval. Denarne skrbi so bile zaenkrat kakor pokopane. Sicer ima pa še zmerom dva šilinga. Kdo ve, morebiti bi se pa naredil nenadoma bolnega, da bi se morala takoj vrniti in bi se mu ne bilo treba osmešiti. Nekaj se bo pač že dalo napraviti, samo ne mislimo zdaj na to! Najmanj dve uri odloga ima še.

Podila sta se po vodi, plavala daleč ven na odprto morje, da sta se lahko tam neopaženo poljubila. Vse je bilo tako krasno! Zares krasno, dokler — Nancy ni mogla več zdržati v vodi in je predlagala, naj se gresta obleči. On bi bil najrajši ostal do odhoda vlaka v kopališču. Imel je dovolj razlogov za to. Toda dan je bil še dolg in kratkotalno ni šlo. Ko sta se ločila pred oblačilnimi lopami, mu je še zaklicala: »Pa le hitro se obračaj, ljubček, tako silno sem lačna od kopanja!«

Lačna! Sveta nebesa! Kakor črne sence so se zgrnile strašne skrbi čez Johnnyja. Prav počasi se je oblačil. »Tako silno lačna!« je ponovil. Seveda, naravno je, da postaneš lačen po kopanju. To je sam najbolj vedel, saj mu je v želodcu kar krulilo. »Toda — dva šilinga — ta presneti Tom! Tako nesramno zagosti človeku!« si je Johnny mislil in pri tem vedoma prezrl, da se je sam nameraval poslužiti iste zvižace.

S krepko kletvico je segel po telovniku, ki je visel na žebliju in si ga zavihljal na rame. Pink! — iz telovnikovega žepa je odletel novček za dva šilinga. Za trenutek mu je zablesketal pred nogami, nato pa izginil med lesenimi letvami rešetke, ki je tvorila pod kopalni lopi. Johnnyju se je spodnja čeljust kar pobesila. Dobro, da je malo zrealce viselo za njim, sicer bi se bil neznansko prestrašil lastnega obraza, ki je kazal tako neverjetno neumen izraz, ko je videl, kako mu je zadnji, tako skrbno varovani denar smuknil skozi pod.

Johnny je pokleknil in ves obupan strel skozi vsaj dva palca široke odprtine med letvami. Spodaj je bilo vse temno. Prav nič se ni videlo. Nekako dva čevlja pod njim je bilo samo blato, nič drugega kot umazano blato. In nekje v tem blatu njegova zadnja dva šilinga, njegovo zadnje upanje. Kaj naj stori? Previdno je priprl vrata in pokukal ven, če je Nancy že opravljena. Nikjer je še ni bilo videti.

Že je hotel spet zapreti vrata, ko je zagledal najhnege, kvečjemu sedemletnega pobiča. Ni bilo videti, da bi se bal malce blata. »Hej, ti fantič, fantič!« ga je poklical. Deček je prišel.

tovariške zavesti so ga globoko ganili. Naj bo blagemu pokojniku, ki se je prav do zadnjega, dokler je še mogel brati, živahno zanimal za vse stanovske zadeve in redno prebiral tudi naš list, čigar naročnik je bil od vsega početka, ohranjen med nami prijazen spomin! Po dolgem in dela polnem življenju naj mu bo zares zasluženi počitek sladak.

Izplačevanje pokojnin železničarjem. V prihodnjem državnem proračunu za leto 1939./40. bodo izdatki za osebne in tiste rodbinske pokojnine železniških uslužbencev, ki se izplačujejo iz državnega proračuna, vsebovani v oddelku proračunskih izdatkov za prometno ministrstvo, in ne več kakor doslej v oddelku splošnih pokojninskih kreditov. Edinole še tiste rodbinske pokojnine železničarjev, ki se izplačujejo na račun uradniškega pokojninskega sklada, in pokojnine poštinih uradnikov, upokojenih ob času, ko so tudi p. t. t. uslužbenci spadali v resor prometnega ministrstva, ostané še nadalje pri glavni državni blagajni, oz. pri finančnih direkcijah, ki jih bodo tudi za naprej izplačevali. Vse ostale železničarske pokojnine se pa prenesejo s 1. aprilom t. l. na pristojna železniška ravnateljstva, ki jih bodo v prihodnje izplačevala. Tako bo tudi ljubljanska finančna direkcija odstopila ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani približno 4500 železničarskih osebnih in rodbinskih pokojnin. Potrebne osebne spise in razne priloge je železniško ravnateljstvo že prevzelo, izplačevati začne pokojnine pa s 1. aprilom.

Občni zbor Hranilnega in posojilnega konzorcija. Člane najstarejše ljubljanske kreditne zadruge drž. uslužbencev, Hranilnega in posojilnega konzorcija, opozarjamo, da bo redni občni zbor v torek, dne 7. marca, ob 19.30 uri v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani.

Iz organizacij

Učiteljski tabor v Ljubljani. Meseca marca bo minulo 70 let od ustanovitve prve slovenske učiteljske organizacije. V pravo tega važnega dogodka bodo vsa ljubljanska in sosedna okrajna učiteljska društva priredila dne 11. marca v Ljubljani učiteljski tabor. Popoldne bo v ljubljanski drami predstava Cankarjevih »Hlapecv« po globoko znižanih cenah. Ves ostali program tega slovesnega zborovanja, razna predavanja in vse ostalo bodo oskrbeli člani JUU.

Organizacija železniškega uradništva. Sredi meseca januarja 1939. je imelo Združenje železniških uradnikov že 1940 članov, ki se razdele po sekcijah takole: Beograd 641, Zagreb 540, Ljubljana 437, Sarajevo 246 in Subotica 76. V zadnjem mesecu se je število članov povečalo za 29. Organizacija stalno napreduje in se članstvo neprestano množi.

Zveza strokovnih železničarskih organizacij. Nedavno je predsednik osrednjega odbora Združenja železniških uradnikov izročil generalnemu direktorju železnic prošnjo za odobritev pravil in delovanje snujoče se Zveze strokovnih železničarskih organizacij v prometnem resoru. Razložil je pri tem, da je navedena organizacija stalno pripravljena za sodelovanje z vsako drugo železničarsko organizacijo. Zveza, katero namerava ustanoviti večje število železničarskih strokovnih društev, ima na-

Najnovejši vzorci

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Zadolžitev učiteljstva. Ljudskošolsko učiteljstvo v Sloveniji dolguje denarnim zavodom, zasebnikom in deloma na hipotekah skupaj naravnost ogromno vsoto okrog 15 milijonov dinarjev. Učiteljstvo se sicer mora omejevati do skrajnosti, če hoče s svojimi dohodki kriti vsaj poglavitne izdatke, mora se pa vendarle odreči marsikateri, zlasti tudi kulturni potrebi. Draginja, šolanje otrok v mestu, bolezni in dolgovi tirajo slovensko učiteljstvo v stisko, kjer mu grozi pogin.

Ženitev zvančnikov finančne kontrole. Finančni minister je deloma spremenil uredbo o sprejemu v službo in razporedbi zvanj uslužbencev finančne kontrole tako, da se smejo odslej zvančniki fin. kontrole, to so pregledniki, podpregledniki in pomožni pregledniki, ženiti šele po 10 letih dejanskega prebitih v službi pri finančni kontroli. Doslej so se mogli ženiti že po petih letih službovanja v ti stroki.

Slika o naših dopustih. Pod tem naslovom je objavilo beograjsko poštarsko glasilo »Jugoslov. pošta, telegraf i telefon« tole zanimivo vest, ki jasno osvetljuje nevezdržne razmere, v katerih žive poštarni uslužbenci: »Pri pošti Celje je 34 uradnikov, ki jim pripada po zakonu letno 992 dni odmora. Od 1. januarja do konca oktobra t. l. je bilo izkoriščenih 285 dni odmora, torej niti 20 %, dočim znaša povprečje izkoriščenih odmorov v območju ljubljanske direkcije okoli 50 %. Nihče izmed uradnikov te pošte ni izkoristil vsega dopusta, upravniki sam ni imel niti dneva odmora. Vsi odmori so bili izkoriščeni v času od 1. januarja do 15. maja in od 15. septembra dalje. V poletnih mesecih ni bil torej nihče na dopustu, čeprav bi moralo biti obratno. Odmor v zimskem času ne more mnogo koristiti obupnemu zdravstvenemu

»Slišiš«, mu je pojasnjeval Johnny. »pravkar mi je padlo nekaj denarja pod kopalno lopo. Zlezi no podnjo in poglej, če ga moreš najti!«

»Pa mi boste kaj dali za to?« ga je deček nezaupno vprašal.

»Ampak seveda,« je Johnny lahko mišljeno obljubil. »Kar zlezi pod lopo.«

»Nate!« je nenadoma zaklical fantič in čisto črna od blata sta se pokazala od spodaj med letvami palec in kazalec. Kakor jastreb je Johnny popadel novček. Ampak, kaj pa to pomeni? Za dva šilinga je bil kovanec vendar premajhen. Pa menda vendar ni samo šestica, ki jo je kdo bog ve kdaj izgubil? Malo je odrgnil blato. Tri sto kosmatih! Kaj pa je to? Prav res — zlatnik za deset šilingov!

Maló je manjkalo, da Johnny ni zakričal: Hura! Ravno ob pravem času se je še premislil, sicer je pa prav tedaj deček spet zavpil izpod rešetke: »Nate!«

Spet je Johnny pograbil. Pet šilingov. Raca na vodi, saj stvar utegne postati prav čedna. In spet je v tretje zaslíšal kakor izpod zemlje: »Nate!« Dva šilinga sta se pojavila. Je ta dva on izgubil? Vseeno, zdaj ne odneha. Ne da bi pomislil na brezhibno zlikane hlače se je Johnny ves vesel plazil po kolenih in z živahnimi klici spodbujal fantiča, ki je spodaj brodil po blatu. Zdaj pa zdaj se je prikazala spet mala umazana pest skozi latnike, kjer je Johnny že prežal nanjo. Navdušeno je kričal skozi rešetko navodila:

»Hej, slišiš, še ta kot tam! Zdaj pa na drugo stran! Pa še malo po sredi poišči!«

Ce bi sodil po blatu in naplavinah, je moral ta kopalni vozček že dolga leta stati na istem kraju. In kdo ve, koliko ljudi je že pri slačenju in oblačenju imelo enako smolo kot on, da so izgubili denar iz žepov. Šilingi, petaki, šestice in peniji, vse je prihajalo na dan iz blatnega groba. In Johnny je pobiral, pobiral in navdušenje mu je vidno naraščalo. Ko pri najboljši volji mali ni mogel nič več najti, je zaklical:

»No, pa pusti, dečko! Vsega sicer še nimam, pa tako natančno tudi ni. Le ven zlezi!«

Skozi priprta vrata je malemu, čisto črnemu fantiču pomolil šestico in dejal: »Tako, zdaj pa le teci in se dobro umij!« Nato je skrbno zaprl vrata in začel šteti nabrane zaklade. Uspeh iskanja je bil kar dober: celih sedem in dvajset šilingov. Fant, fant, zdaj se bo dan šele prav začel! No, sicer je pa zaslužil to z vsem strahom, ki ga je moral prestat. Naglo je skočil iz kolibe.

»Hej, ljubček, kaj pa počneš?« ga je pozdravila Nancy.

»Je dolgo trajalo?« je Johnny nedolžno vprašal. »Ce bi bil vedel, da si že oblečena, deklíč, bi se bil pa prav gotovo še malo bolj podvžal.« In ves obraz se mu je kar smejal.

»No, torej,« je Nancy kujavo menila, »po kopeli se mi pa zdiš, da si postal nekoliko boljše volje. Prej si bil dovolj skisan.«

»Boljše volje?« se je zasmejal Johnny. To pa že, mislim, boljše volje, res — in razen tega sem postal tako silno lačen!«

stanju poštinih uslužbencev. — Neizkoriščenje odmorov se zrcali v številu obolenj. Pri pošti Celje znaša odsotnost zaradi bolovanja v navedeni dobi 801 dan. Petnajst uradnikov je болоvalo 43 dni, 19 uradnic pa 758 dni. Izgleda, da je preobremenjenost že tolikšna, da je naše tovarišice fizično ne zmorejo več. — Organizacija je stalno in pravočasno opozarjala na posledice

nevdržnega stanja v naši stroki, a zaman. Kdaj neki bodo odločujoči faktorji uvideli, da je lok moči napenjati samo dotlej, dokler ne počne.

Obveščamo da so dospеле velike pošiljke modnih tkanin za pomladna oblačila in priporočamo ogled in nakup v manufakturi NOVAK na Kongresnem trgu.

Upokojenec

Rodbinska pokojnina sinov. Na vprašanje nekega naročnika ponavljamo, da gre redoma sinovom rodbinska pokojnina po starših do polnoletnosti. Z dovršenim 21. letom starosti izgube torej sinovi rodbinsko pokojnino (ne pa že z dovršitvijo svojega 16. leta!); če se pa uspešno šolajo ali služijo vojake v obveznem kadru, jim gre pravica do pokojnine do dovršenega 23. leta starosti. Po tem roku pa gre sinovom pokojnina le izjemoma, če so stalno za vsako pridobivanje nesposobni in je ta nesposobnost nastala že takrat, ko so imeli še pravico do rodbinske pokojnine.

Zenitev staroupokojencev. Dasi smo to že nešteto objavili, opozarjamo na željo starega prijatelja lista vnovič, da ima staroupokojenec (upokojen pred letom 1923.), ki se že v pokoju oženi, po sedanjem uradniškem zakonu in sedanji uredbi o dokladah pravico do rodbinske doklade za svojo ženo (zdaj po din 140 na mesec). Po njegovi smrti pa pripada njegovi preostali ženi rodbinska pokojnina kakor tudi morebitnim otrokom upokojenca.

Upokojenjsko zborovanje v Mariboru. Dne 19. februarja je bil občni zbor mariborskega krajevnega odbora Zdrženja upokojenih častnikov in vojaških uradnikov. Predsednik društva je pojasnjeval poglavite težnje upokojenih častnikov, zlasti je podrobno poročal o dolgotrajni borbi častniških staroupokojencev za izboljšanje svojega slabega gmotnega stanja. Na zborovanju je govorilo še več članov, nakar je bil izvoljen po večini dosedanji odbor, ki ima za predsednika podpolkovnika g. Dolenca. — To posnemamo iz dnevnika, ker od društva samega nismo prejeli nobene sporočila.

Izplačilo dvomesečne posmrtno podpore. Ker se v pre mnogih primerih dvomesečna podpora, ki gre po smrti aktivnih in upokojenih uslužbencev v smislu § 95. u. z. ženi in otrokom pokojnika, nakaže zelo kasno, dasi preostali po smrti ta denar nujno potrebujejo, je mariborski krajevni odbor Zdrženja upokojenih častnikov in vojaških uradnikov naslovil osrednjemu odboru svoje organizacije v Beogradu pismo, v katerem prosi, naj se zavzame pri odločujočih činiteljih, da se bo v bodoče ta podpora hitreje nakazovala. Bilo bi res potrebno, da se v tem pogledu delo državnih uradov pospeši kar se dá.

Pogrebni zavod za upokojence. Na zborovanju zagrebških članov ondotnega Društva državnih in samoupravnih upokojencev za savsko banovino je neki član predlagal, naj bi se ustanovil v okrilju društva pogrebni zavod, ki bi ga organizacija vodila v lastni režiji. Govoril je že z lastnikom nekega avtobusnega podjetja, ki je izjavil, da bi bil pripravljen za nizko ceno oskrbovati prevoz mrličev, če si društvo preskrbi oblastveno koncesijo. Pri obravnavanju tega predloga so razni člani poudarjali, da bi ustanovitev društvenega pogrebne zavoda bila za mnoge revnejše člane prava rešitev. Končno so zborovalci sklenili, naj se do glavne skupščine organizacije, ki bo že konec marca, izdelala izrpen predlog za ustanovitev takega društvenega pogrebne podjetja. — Če se bo v Zagrebu ta načrt izvedel in se pokaže, da je rezultat ugoden, bi gotovo tudi naši upokojenci z veseljem pozdravili ustanovitev sličnega podjetja pri svojih stanovskih društvih.

čilih pripada. Mi pa prosimo in prosimo že od leta 1925. dalje predvsem za to, kar smo potem, ko smo pričeli prejemati pokojnino direktno iz državne blagajne, tudi pravilno prejemali. Med temi niso mišljeni tisti, ki so bili navzlic veljavnim zakonskim določilom popolnoma napačno upokojeni in se jim ta krivica še do danes ni popravila. V onem času pa, ko smo dobivali pokojnino po posredni poti, smo bili znatno in nezakonito okrnjeni in povračila za to oškodovanje še do danes nismo dobili.

Prosili smo tudi ministrstvo, naj orožniške upokojence smatra za enakovredne z drugimi sorodnimi državnimi uslužbenci oz. upokojenci in naj ne bomo kot upokojenci zapostavljeni zato, ker smo dali vse svoje moči in najlepša leta v službi države za red, mir in pravico, zdaj pa za kazen kot upokojenci svojih pravic ne moremo biti deležni. Ako hočemo komu našo zapostavljenost podrobno dokazovati, dobimo običajno odgovor: Ali je to sploh mogoče? Saj ni res!

In vendar smo prav mi oni nesrečni državljani, ki v strogi disciplini vzgojeni vedno iznova ponavljamo prošnje, naj bi prenehalo krivično postopanje z nami. Dejstvo je, da smo edina stroka v državi, ki ni dobila tega, kar ji po veljavnih zakonskih določilih pripada. Kako srečni bi bili, če bi nas težilo samo to, kar teži druge drž. upokojence, ki prosijo n. pr. za odpravo kuluka, za uvidevnost, času pri-

merno zvišanje draginjskih doklad itd. Mi pa prosjačimo za to, kar bi bili morali dobiti izplačano, a nismo dobili — in za enakopravnost.

Pa poročite spet kdo: Pa zahtevajte! Od koga naj zahtevamo? Kdor zahteva izplačilo tega, kar mu pripada, pa tega ne dobi, mora logično tožiti. Kako naj mi to izvedemo? Saj smo pri vladi že dosegli uvidevanje, da so naše prošnje upravičene. Treba je samo, da zahteva ali predlaga ureditev te zahteve nekdo od onih, ki odločajo o naši usodi. Te zahteve pa nima kdo staviti! Ako določeno oblastvo na predlog poda izjavo, da je za nas prav in dovolj tako kot je, je po upravnem redu naše domovine že tudi vse rešeno in ni mesta, ki bi temu ugovarjalo. Godrnjati, obrekovati, zabavljati itd., to je vse lahko, toda... — Zato bomo zelo hvaležni za vsak stvaren predlog, ki je umesten in izvedljiv. Hvaležni bomo tudi vsem onim stanovskim tovarišem, ki so včlanjeni pri kakem drugem društvu z namenom, da tam dosežejo rešitev našega vprašanja, če nam sporoče, kaj se je v njihovem društvu v izrazito naših vprašanjih v zadnjih desetih letih ukrenilo — a to brez posnemanja naših ukrepov.

Prevedba staroupokojencev iz njihovega bednega položaja bo pa itak v nekaj letih rešena, saj se hitro redčijo njihove vrste...

Lipoglavšek Ivan s. r., Klemenc Franjo s. r., t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Iz raznih strok

Neznosna službena obremenitev. Že večkrat je bilo javnosti sporočeno, kako zelo preobremenjeni so z delom prometniki in prometni zvičniki na naših železnicah. Zlasti prometniki na lokalnih progah v Sloveniji imajo na dan normalno po 16 ur službe. Službo nastopijo ob 4,30 in jo končajo komaj ob 20,30, tako da so dobesedno ves dan v službi. Ker velja posebna naredba, da se od 1. septembra 1938. ne sme dovoljevati odsotnost takim uslužbencem, za katere bi se morali plačati nadomestniki, ne morejo izrabiti niti rednih dopustov. Večina takih prometnikov že od julija 1938. ni bila niti en dan prosto. Pomisliti je pa treba, da imajo poslednji vlaki zvečer navadno še znatno zamudo, tako da se tem revežem služba še podaljša. Ker je v Sloveniji premalo osebja za pravilno opravljanje službe, so prometniki tako zelo obremenjeni, da dejansko dela vsak za dva. Seveda tako ne bo šlo dolgo, ker sicer vsi obnemorejo in telesno in duševno propadejo. Pri tem narobe-osemurniku je nemogoče vzdržati dalj časa brez nevarnosti za zdravje, pa tudi za promet sam.

O poštni šoli. Zadnjič smo že omenili, da je Združenje uradnikov p. t. t. stroke predložilo prometnemu ministrstvu osnutek pravilnika o ureditvi dveletne poštne

šole. Po tem načrtu naj bi se uvedla pri ministrstvu dveletna šola za poštne uradnike s popolno srednješolsko izobrazbo, za kandidate z nepopolno srednjo šolo pa desetmesečni tečaj. Tako bi se tudi v prihodnje v poštini stroki ohranilo načelo dvojnega uradništva, kakor je bilo doslej. Proti temu načrtu se oglašajo posamezni pomisleki, zlasti tudi slovensko poštno uradništvo ne odobrava predloženega osnutka. Tako predlaga tudi »Slovenski poštar«, da bi bilo treba za strokovno izobrazbo uradništva v poštini manipulativni službi uvesti pri vsaki direkciji teoretski in praktični tečaj, ki naj bi trajal po eno leto. V ta tečaj naj bi se pripuščali kandidati s šolsko izobrazbo, kakor jim jo pač predpisuje zakon, pa bodisi da imajo polno ali nepopolno srednjo šolo. Enaki tečaji za tehnično uradništvo naj bi se pa za vso državo prirejali pri poštne ministertvu, ker bi bilo teh kandidatov mnogo manj, in bi se pouk lahko opravljal v eni skupini in zaradi boljših pripomočkov smotrnejše. Če naj se pa s posebnimi tečaji dvigne višina kontrolorske in upravniške službe, naj bi se uvedli za uradnike, ki imajo že preko pet let službe in so bili vselej odlično ocenjeni ter kažejo posebno sposobnost in zanimanje za stroko, posebni tečaji, ki bi trajali po tri ali šest mesecev. Predloženi načrt pa ni primeren.

Orožniški upokojenec

Društvo orožniških upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani objavlja članom:

Z novoletno okrožnico smo vse člane obvestili o stanju naših akcij, ki so bile takrat na vidiku. Medtem smo naše težnje s prepisi spomenic in s potrebnimi dodatnimi pojasnili izročili novoizvoljenim narodnim zastopnikom, ki so tudi obljubili pomoč. Dobili smo tudi več dopisov članov, med drugim neosnovane očitke nekega tovariša, ki si ne upa k svojim izvajanjem dostaviti podpisa. Očita nam, da

že deset let obetamo in tolažimo člane, da je rešitev že na vidiku. To ni točno: ne pred desetimi leti, ampak že leta 1925. smo pričeli s prošnjami in spomenicami dokazovati krivico, ki se nam godi. Najdejo se pa osebe, ki trdijo, da je prošnja že zadostna in da bi to, kar nam gre po obstoječih zakonih, morali enostavno zahtevati. To je lepo povedano, če bi bilo izvedljivo.

Vsi vemo, da v praksi nismo ne državni in ne samoupravni upokojenci, ki so vedno dobivali in dobivajo še danes to, kar jim po zakonskih in uredbenih dolo-

Priprava učencev za vstop na gimnazijo se bliža. Priporočamo dr. Pavla Kozine in Ljudevita Mlakarja: Slovnična in računski snov za sprejemni izpit v srednjo šolo.

Če potrebujete pisarniške potrebščine za šolo ali dom, naročite jih v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pa pri njeni podružnici v Mariboru.

Privoščite svojim otrokom vsaj malo veselja! Naročite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri njeni podružnici v Mariboru Josipa Ribičiča: »Pisane lutke« in »Tinkinega zajčka« in Manice Komarove: »Teto s cekarjem« in »Strica s košem«.

Odlično!

boste oblečeni, če kupite za pomlad

novosti za obleke, plašče, kostume itd.

v naši najbolje sortirani trgovini po

znano ugodnih cenah.

MANUFAKTURA NOVAK

Ljubljana, Kongresni trg

→ pri nunske cerkvi ←

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in pregrog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z. g. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špicerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.